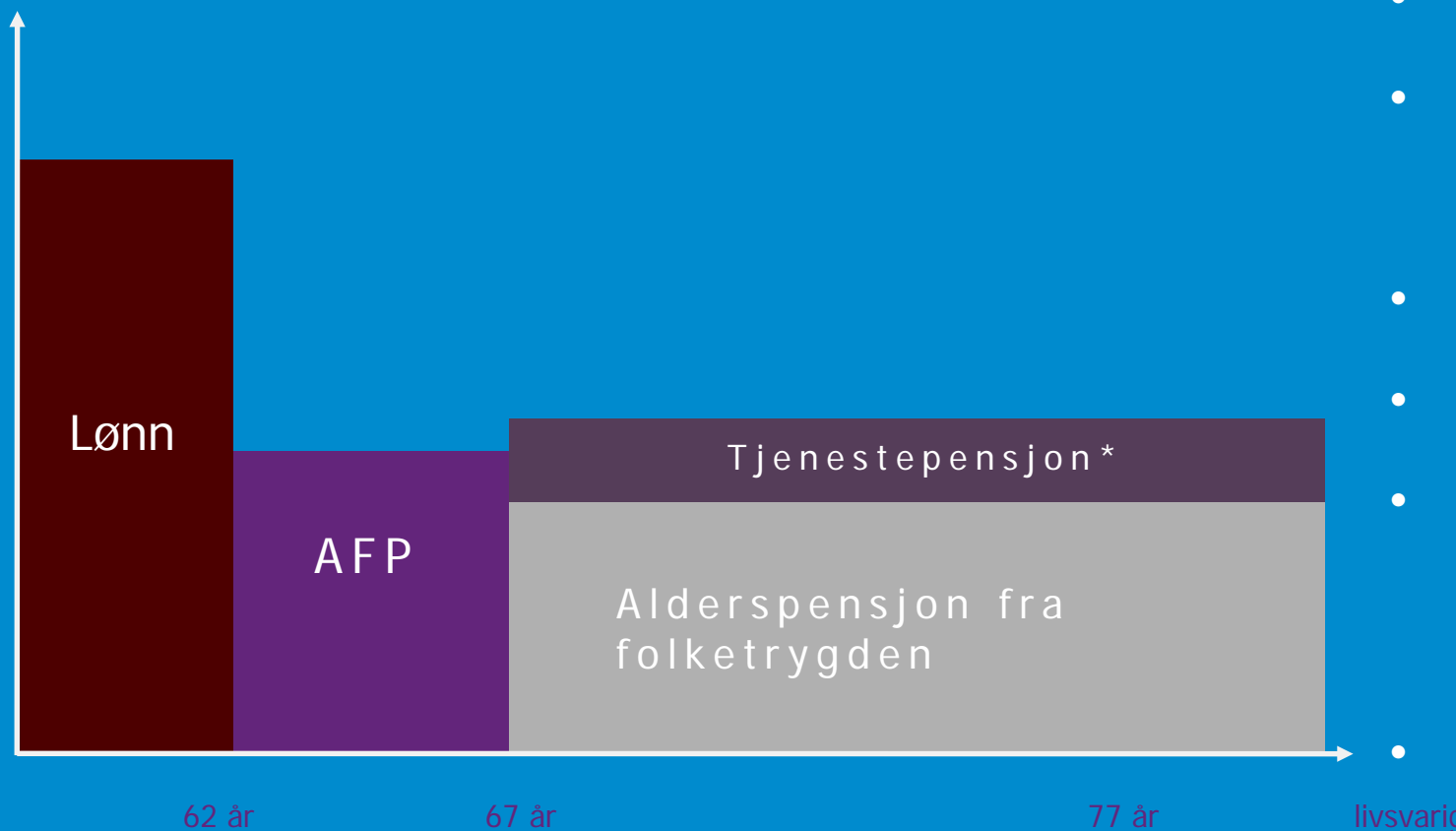

AFP evalueringen

Kristin Diserud Mildal

- Avtalt i 1988 – først fra 66 år
- En ordning for å sikre verdig avgang – et alternativ til uførepensjon
- Utbetalt mellom 62 og 67 år
- Avkortet mot inntekt
- En ordning for "sliterne", men samtidig var det også liten gevinst for andre av å stå i jobb mellom 62 og 67
- Passet ikke pensjonsreformen

Gammel privat AFP

Ny folketrygd innført 1. januar 2011 – med den kom også ny AFP

- En del av pensjonsforliket var at reformen skulle understøttes av ny AFP
 - LO og NHO inngikk avtale om ny AFP i tariffoppgjøret 2008
 - Avtalte også evaluering innen 2017
- Fra førtidspensjonsordning til en livsvarig påslagsordning
- Fra å sikre en verdig avgang fra arbeidslivet (1988) til å stimulere arbeidslinja (2008)

Sentrale trekk ved AFP

- En kvalifiseringsordning – man må fylle et sett kriterier ved uttak
 - Ikke opptjening av rettigheter slik som f.eks. i en tjenestepensjon
- Enten får man full ytelse basert på alle år man har vært i arbeid – eller så får man ingen ting
- Kan være et hinder for mobilitet

Hovedmål ved ny AFP er:

1. Pensjonsnivået ved 62 år skulle opprettholdes
2. Det skulle fortsatt være mulig å gå av ved 62 år
3. Ny AFP skulle støtte opp under pensjonsreformen ved at det skulle lønne seg å være i arbeid
4. Ny AFP skulle ligge innenfor samme kostnadsramme for bedriftene

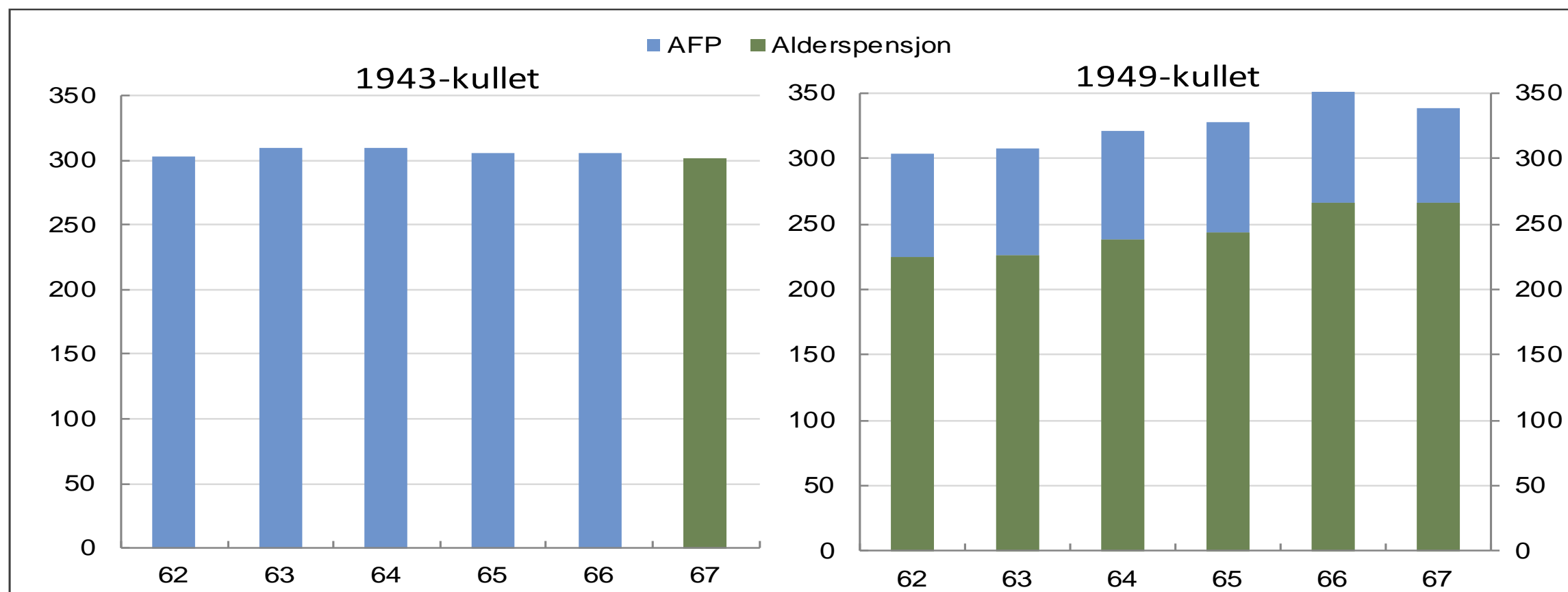

Evalueringen av
privat AFP 2017

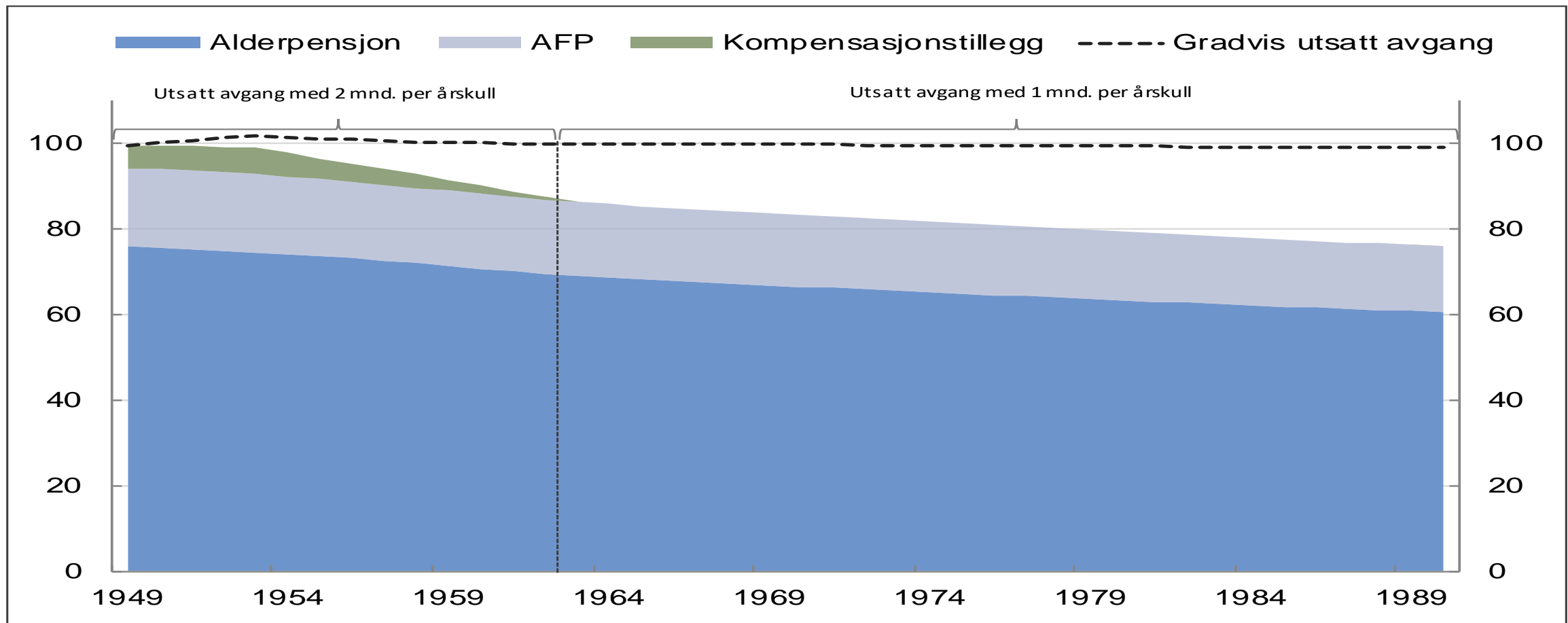
Pensjonsnivå

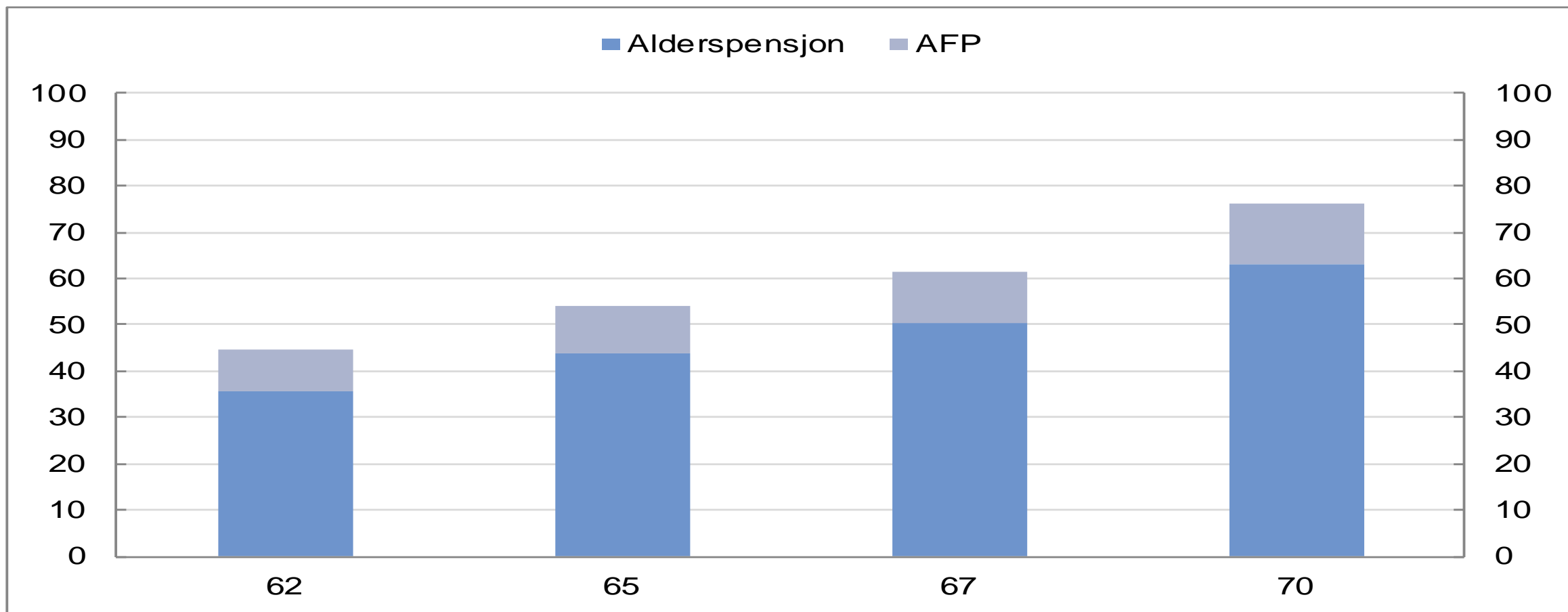
Gjennomsnittlig pensjon blant nye mottakere av AFP født 1943 og 1949, etter uttaksalder. Tusen 2017-kroner

Effekt på pensjon ved senere uttak og ved videreføring av uttaksalder. Nivå ved 62 år før reformen er 100 prosent. Inntekt 6 G

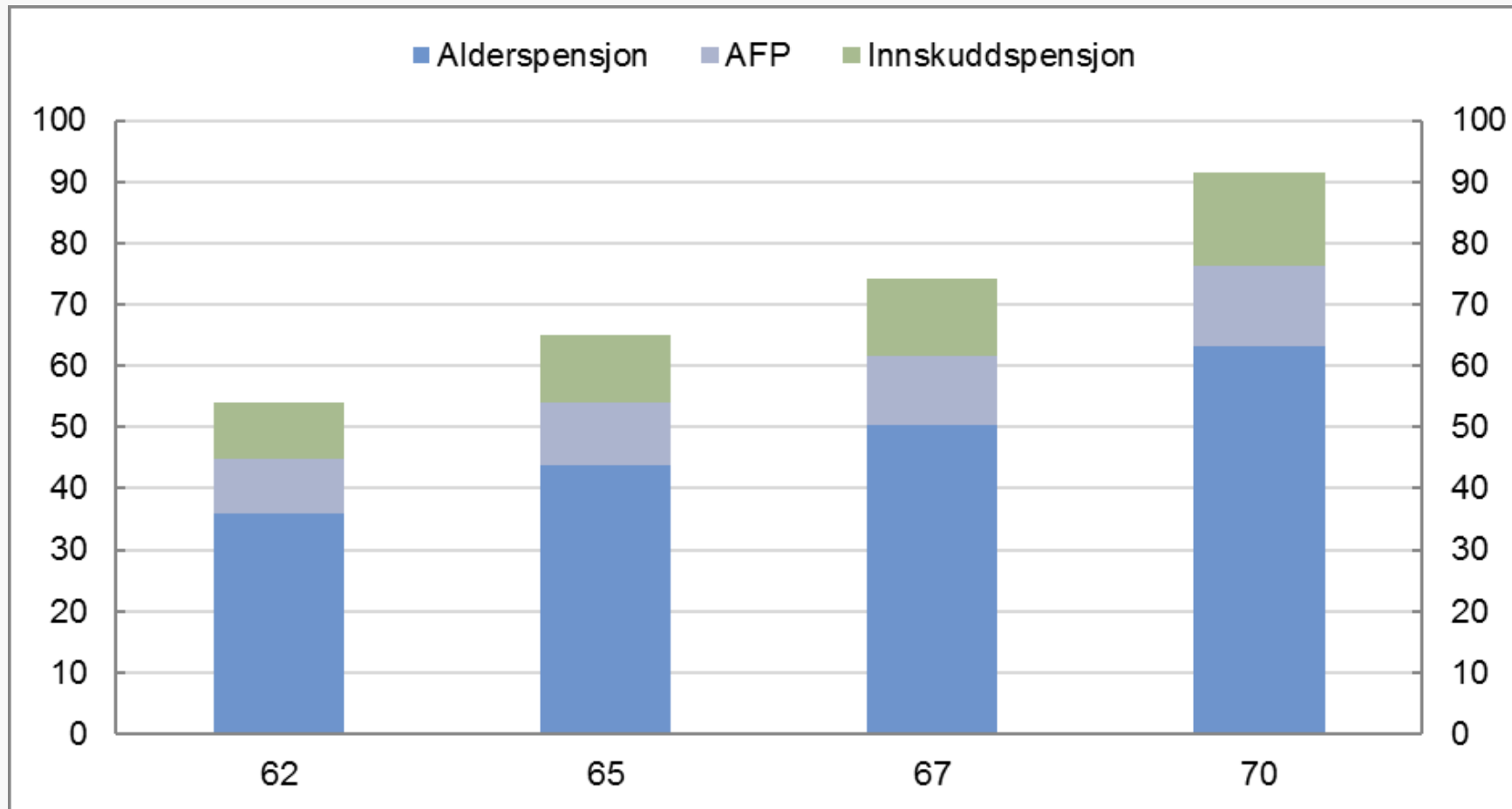

Alderspensjon og AFP ved ulike uttaksaldre. Inntekt 5 G. Født i 1963. Prosent av tidligere inntekt

Alderspensjon, AFP og tjenestepensjon 6 %, fig 8.7 hovedrapport fra første krone. Ved ulike uttaksaldre og samtidig avgang.

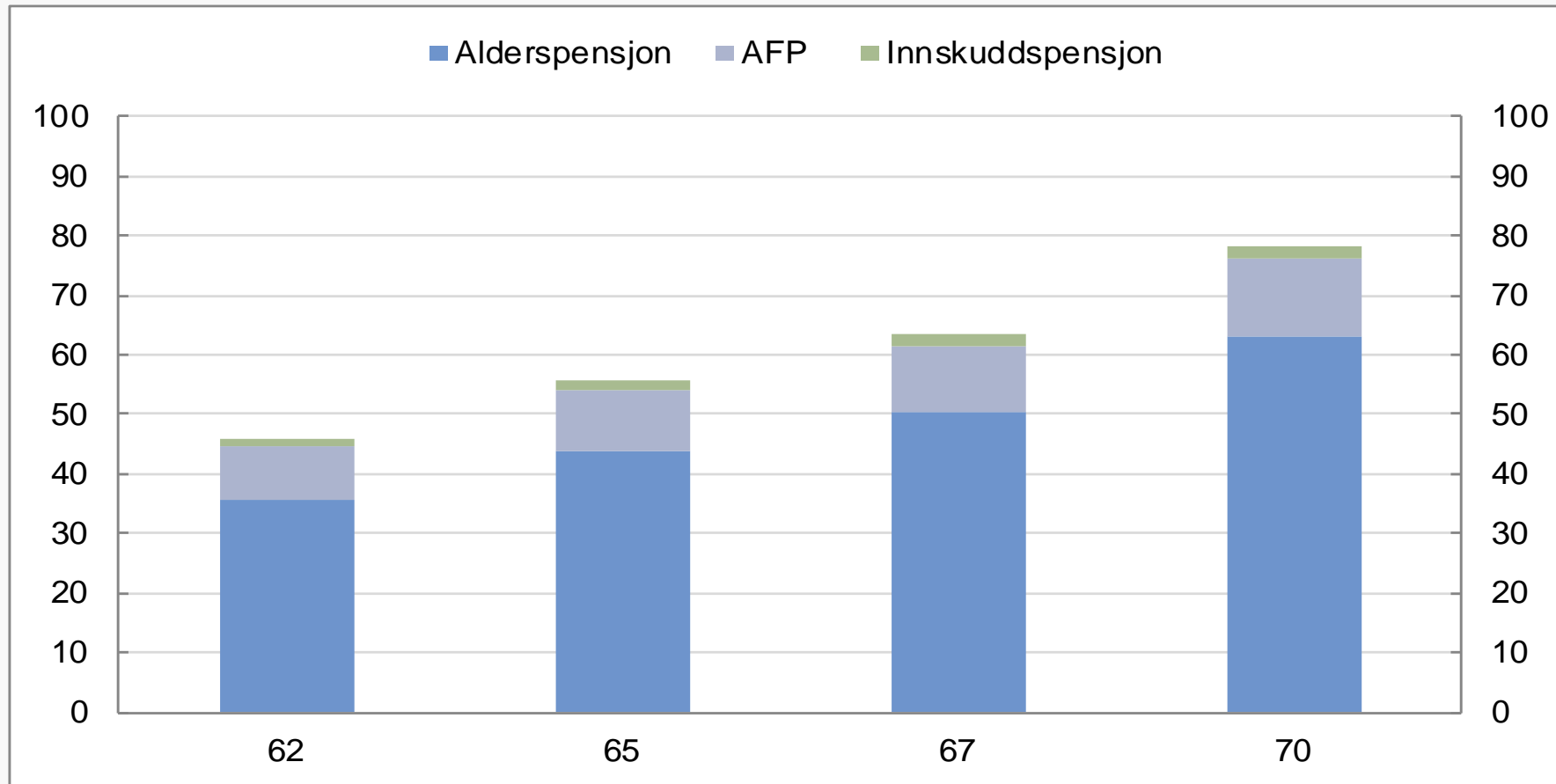
Inntekt 5 G. Mann født i 1963. Kompensasjonsgrad på uttakstidspunkt. Prosent

AFP er omregnet til ett-nivåuttak. Opptjening av folketrygd og tjenestepensjon regnes fra fylte 22 år. Innskuddspensjon er her omregnet til livsvarig utbetaling.

Alderspensjon, AFP og tjenestepensjon 2%, fig 8.8 hovedrapport

Figur 1.1 Alderspensjon fra folketrygden, AFP og tjenestepensjon tilsvarende 2 prosent innskudd fra 1 G. Ved ulike uttaksaldre og samtidig avgang. Inntekt 5 G. Mann født i 1963. Kompensasjonsgrad på uttakstidspunktet. Prosent

Opptjening fra 2006- 19 år ved 62 år

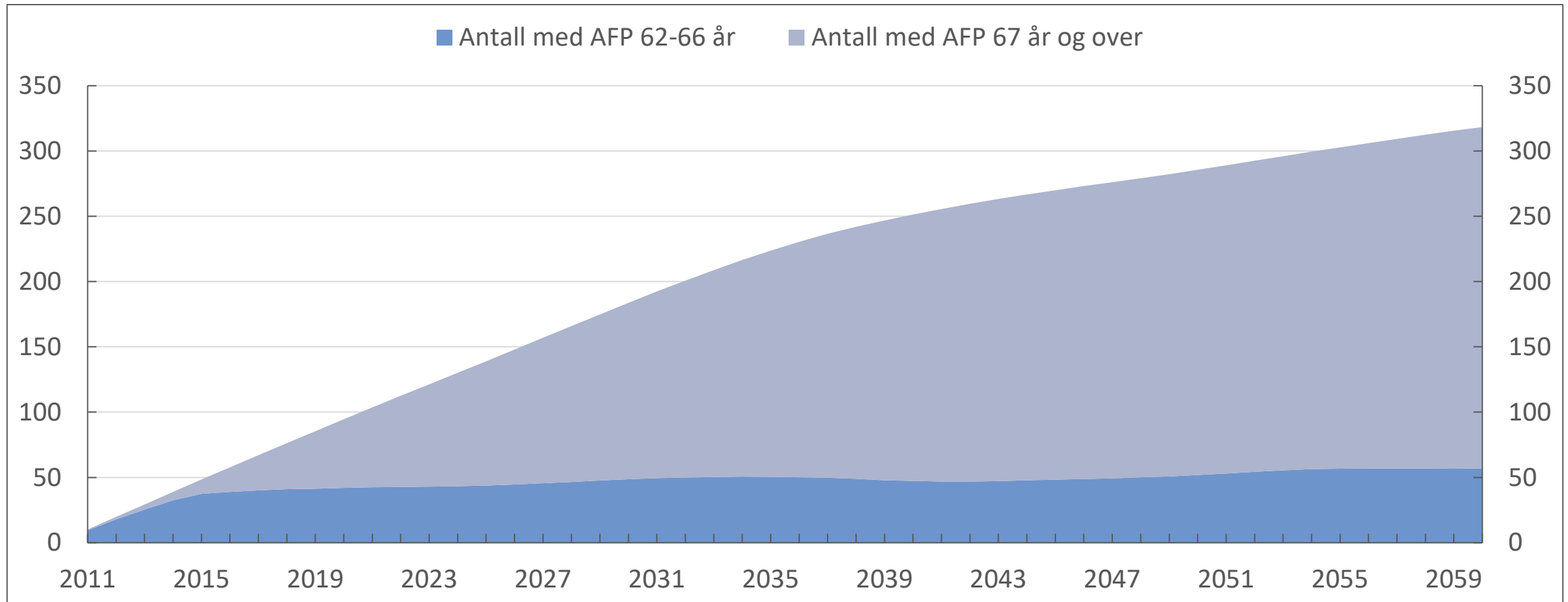
AFP er omregnet til ett-nivåuttak. Opptjening av alderspensjon og AFP regnes fra fylte 22 år, innskuddspensjon fra 2006. Innskuddspensjon er her omregnet til livsvarig utbetaling.

Kilde: Arbeids- og velferdsdirektoratet

Hvor mange mottar AFP?

Mottakere av ny AFP ved utgangen av året. Aldersgruppene 62-66 år og 67 år og over. Antall i tusen

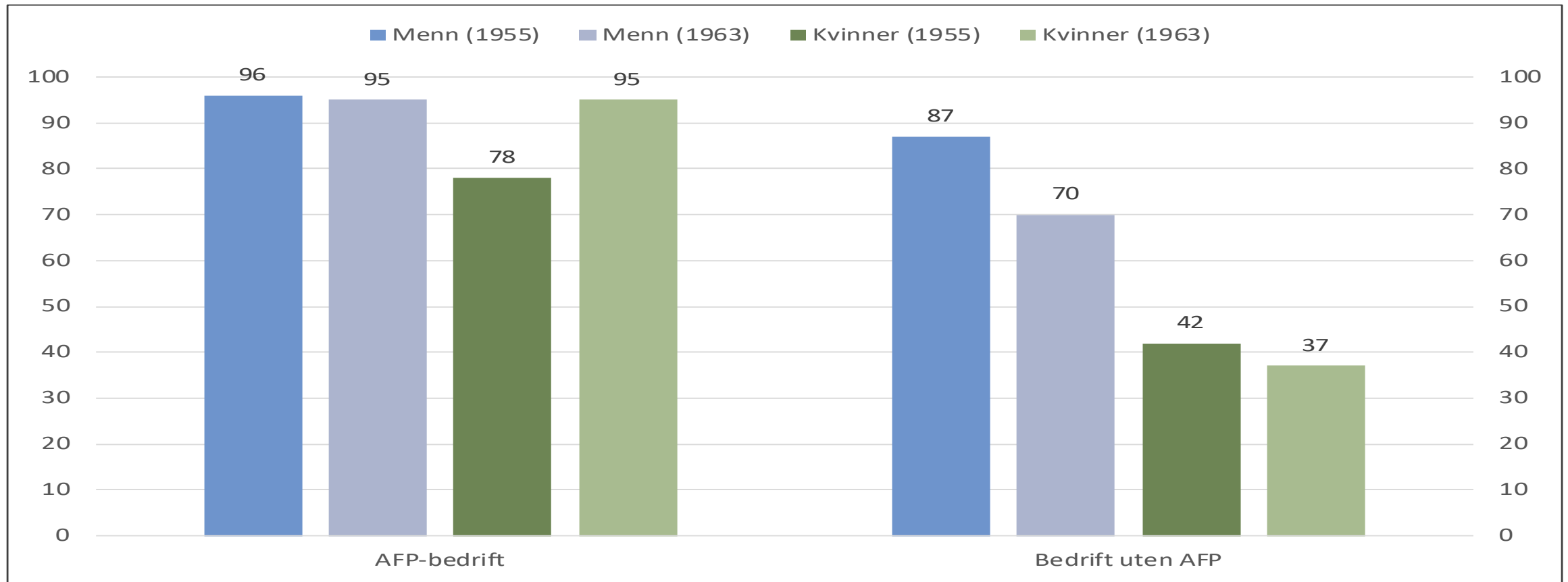
NHO

Evalueringen av
privat AFP 2017

Rett til tidlig uttak

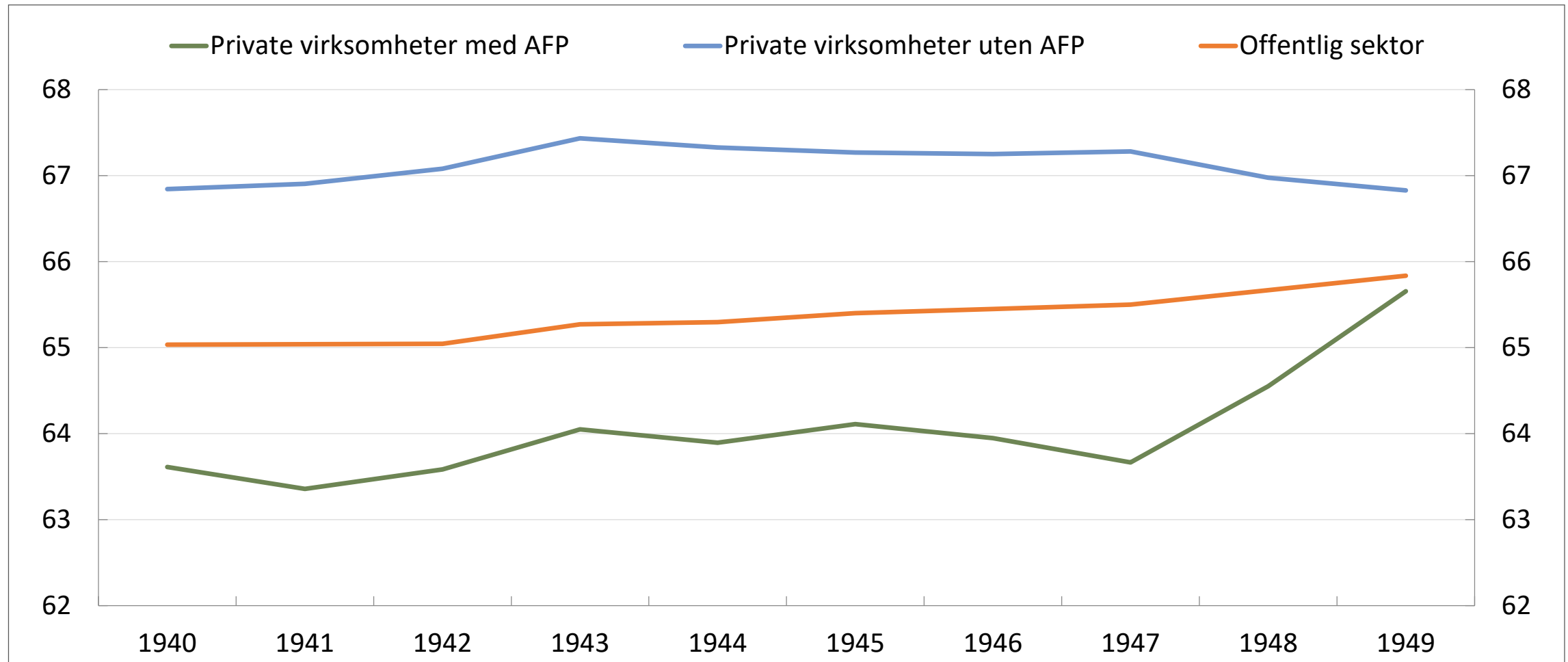
Andel ansatte som kvalifiserer for uttak av 100 prosent alderspensjon. Ved 62 år. 1955- og 1963-kullet. Prosent

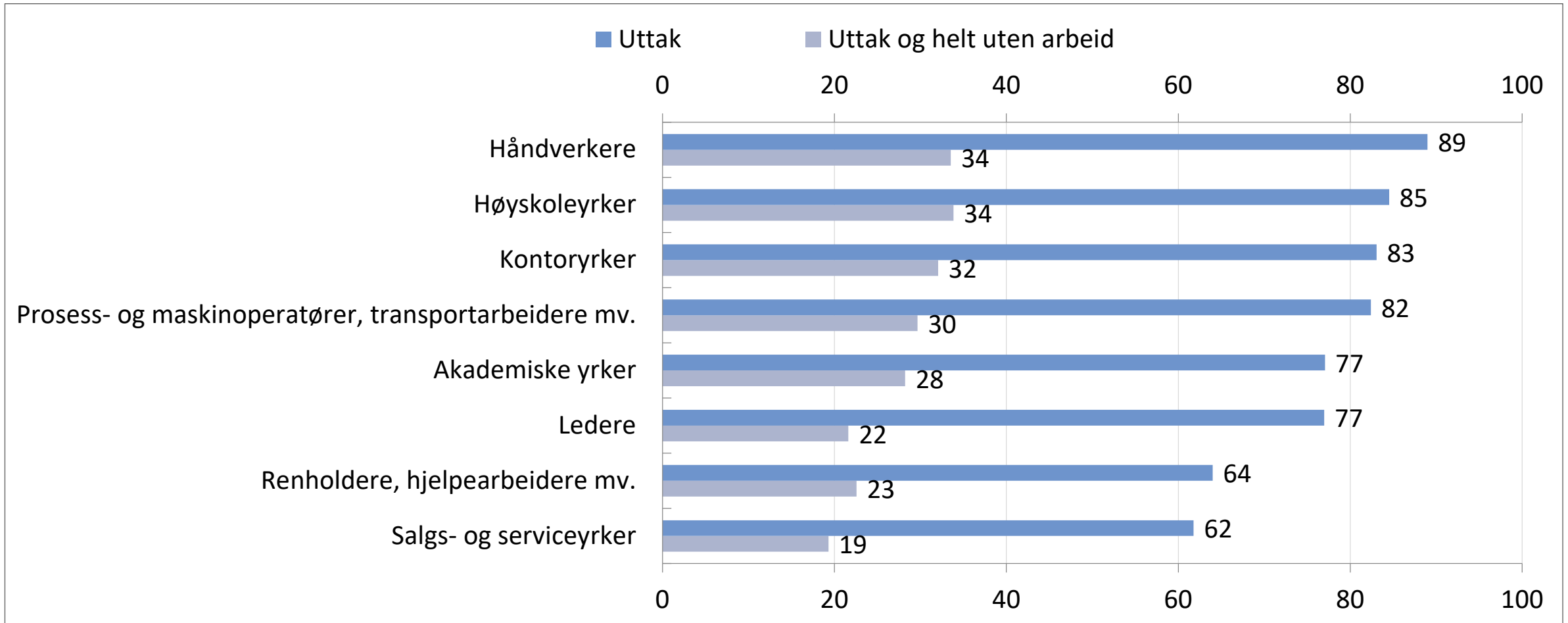

Yrkesaktivitet etter 62 år

Midtre avgangsalder blant yrkesaktive ved 61 år, etter sektor og fødselsår. 2016

Andel som har tatt ut AFP ved 63 år og andel helt uten arbeid, etter yrke. 1953-kullet. Prosent

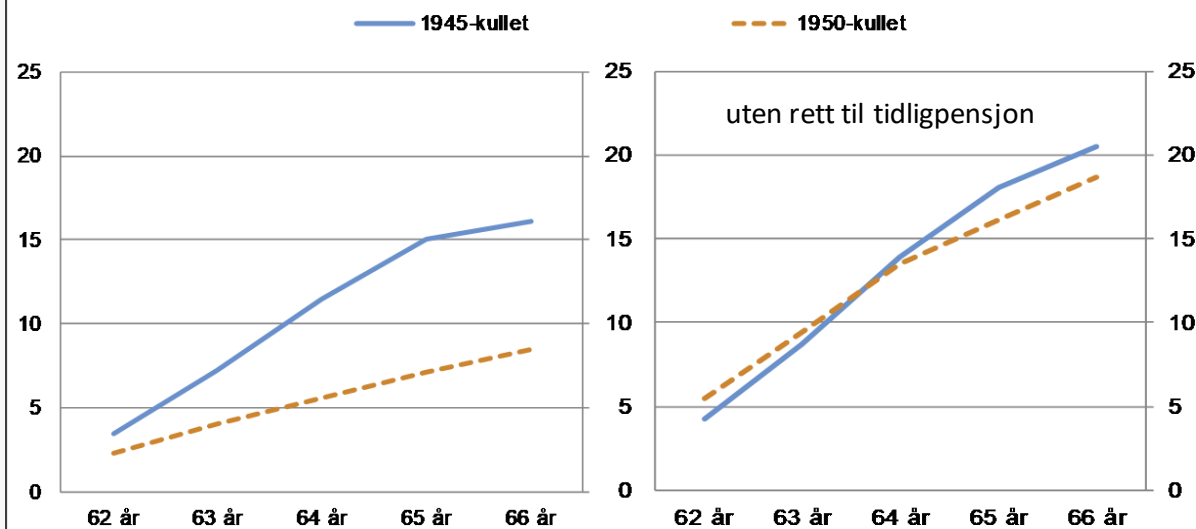
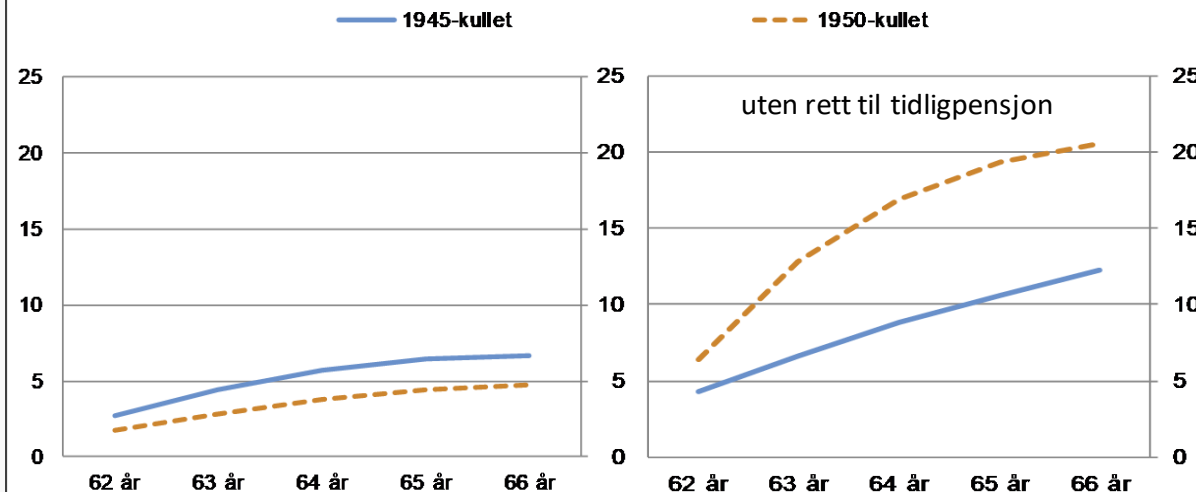

Uføretrygd

fig 6.10 hovedrapport

Andel av yrkesaktive 61-åringer (uten uføretrygd eller AAP) med uføretrygd eller AAP ved fylte 62-66 år.

Grupper av arbeidstakere. Prosent

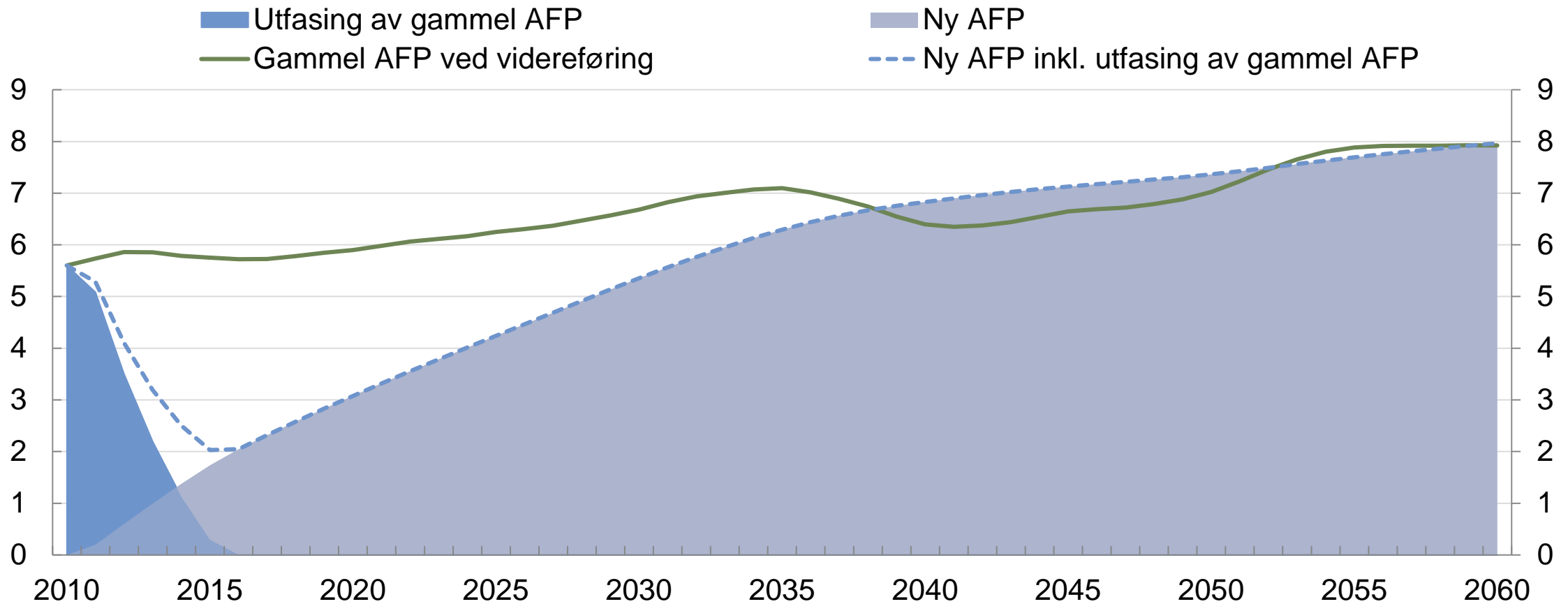

Offentlig sektor

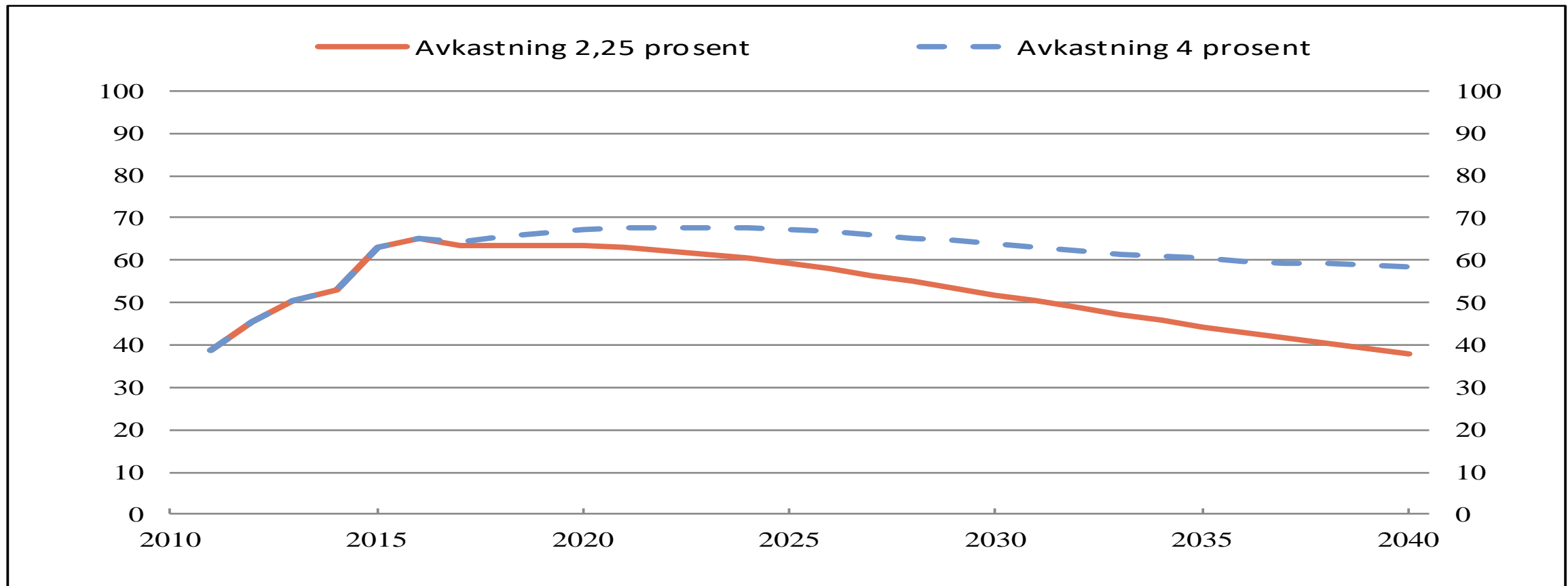

Bedriftenes kostnader

Fellesordningens utbetalinger til ny AFP sammenliknet med videreføring av gammel AFP. Milliarder 2017-kroner

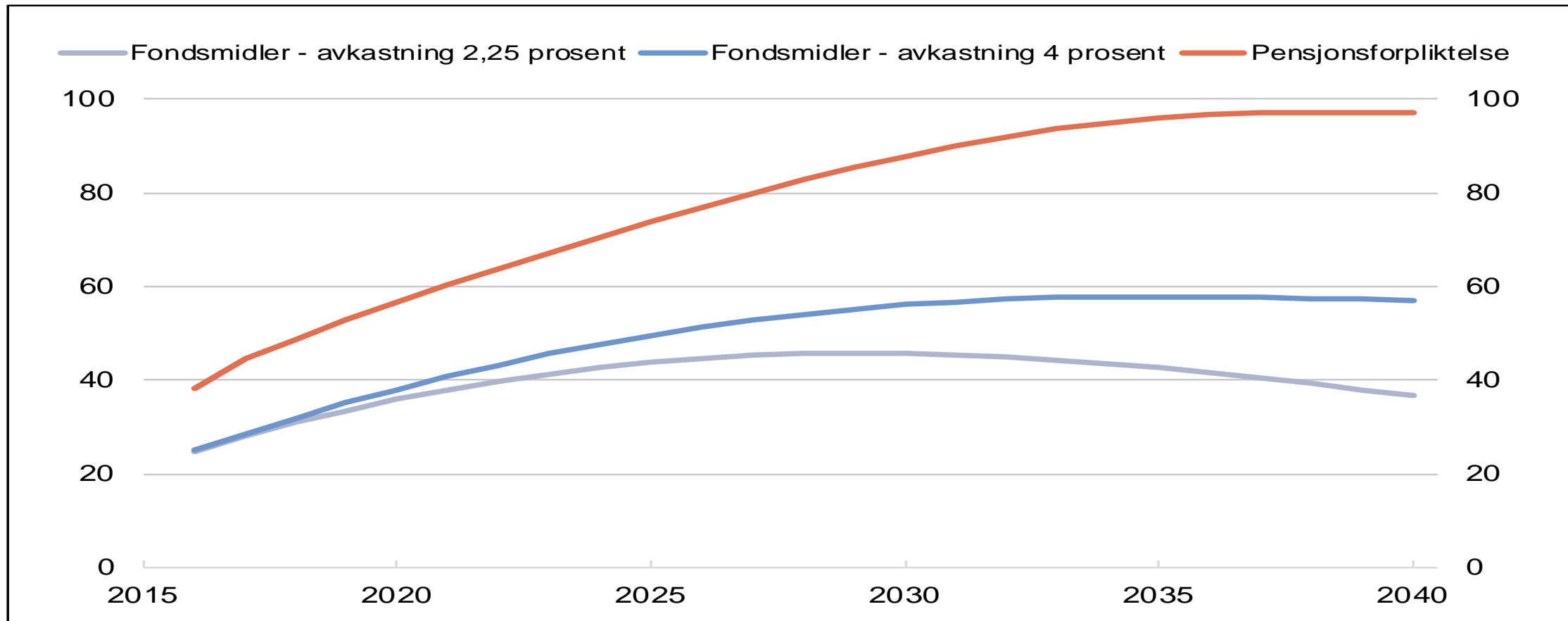

Fonderingsgrad i AFP-ordningen ved uendret premie og to ulike forutsetninger om avkastning på fondsmidlene

AFP-ordningens forpliktelser og fondsmidler ved to alternativer for avkastning. 2011-2040. Mrd. 2016-kroner

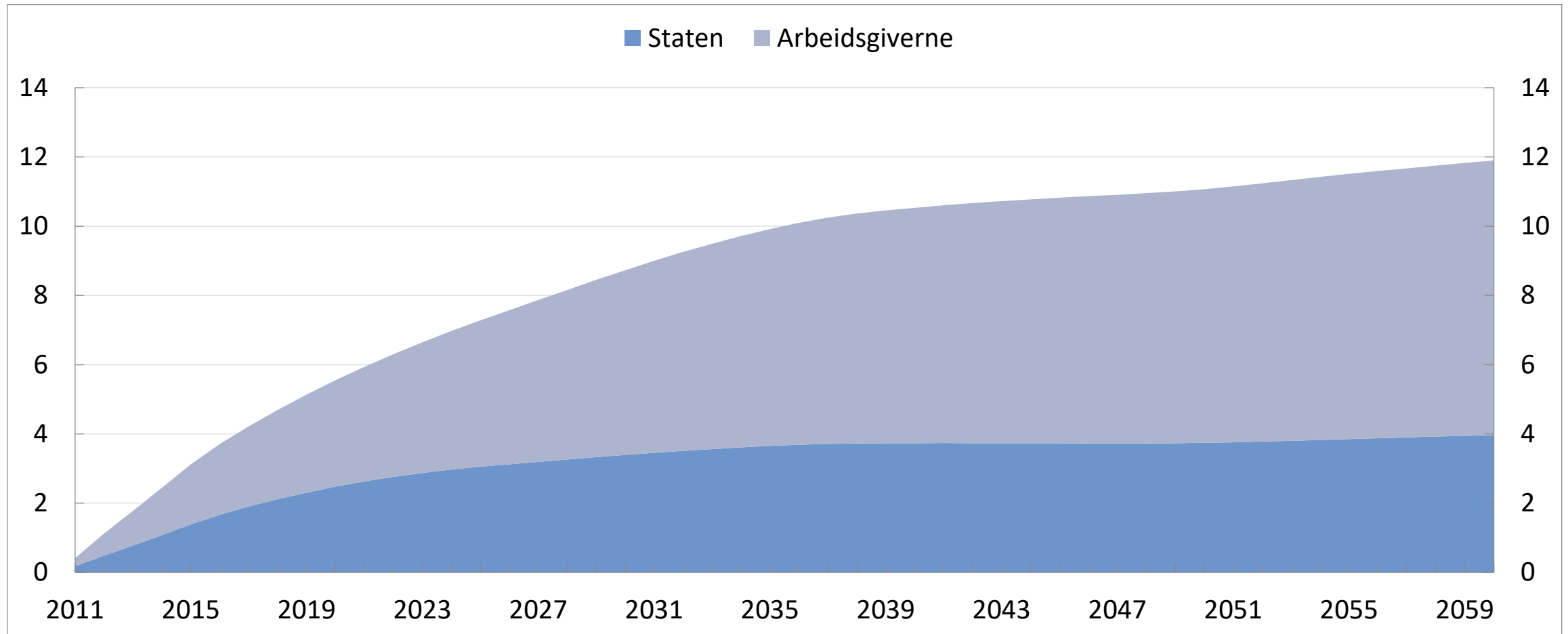

Statens kostnader

Utbetalinger av ny AFP fordelt på statens utgifter og arbeidsgivernes utbetalinger. Milliarder 2017-kroner

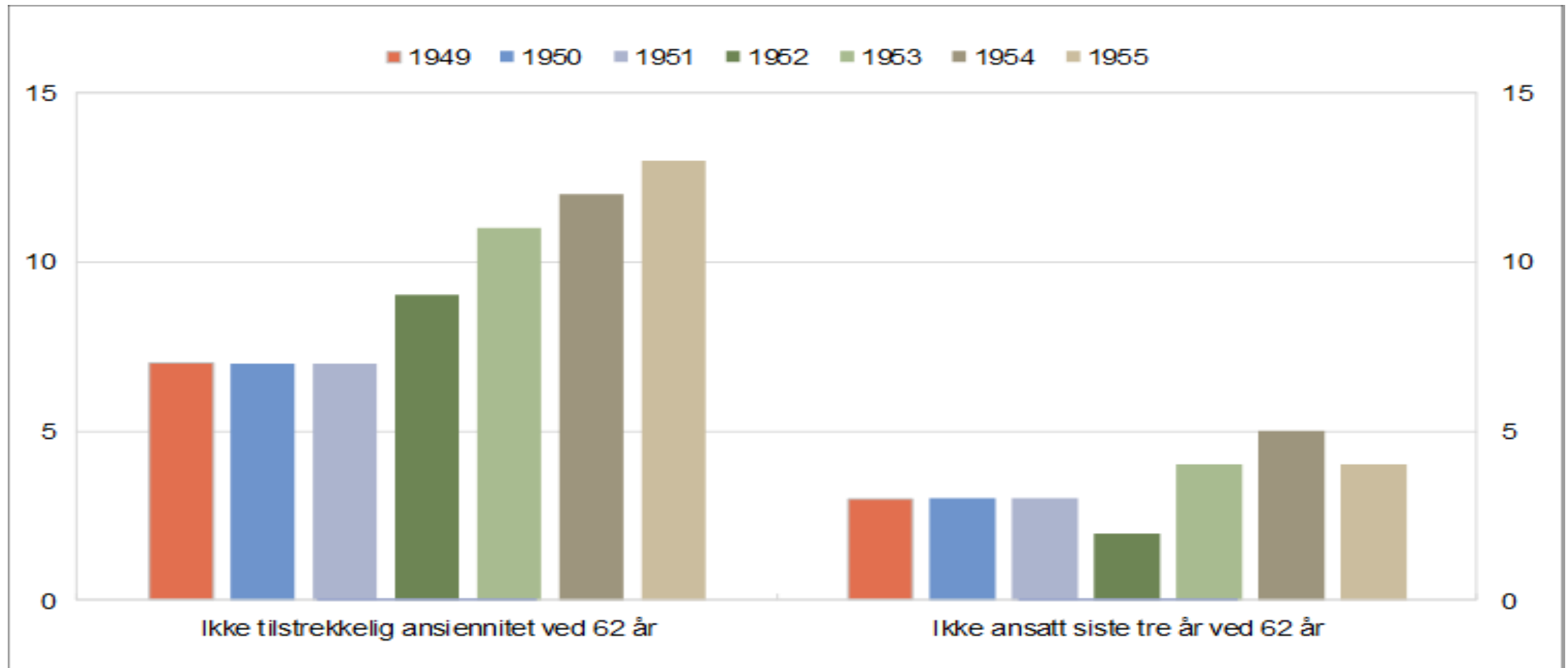

Evalueringen av
privat AFP 2017

Effekter av kvalifikasjonsreglene

Andel arbeidstakere i årskullene 1949-1955 som ikke oppfyller kvalifikasjonskrav ved 62 år. Prosent

Evalueringen av
privat AFP 2017

Verdsetting av AFP

20-45 år

En evighet til 53/55 år
Skal skifte jobb flere ganger før det

"Betyr ikke noe for meg om
bedriften har AFP"

45-55 år

Skal kanskje skifte jobb en
gang til før 55

"Fin ordning! Best å sjekke at
bedriften har AFP"

55+

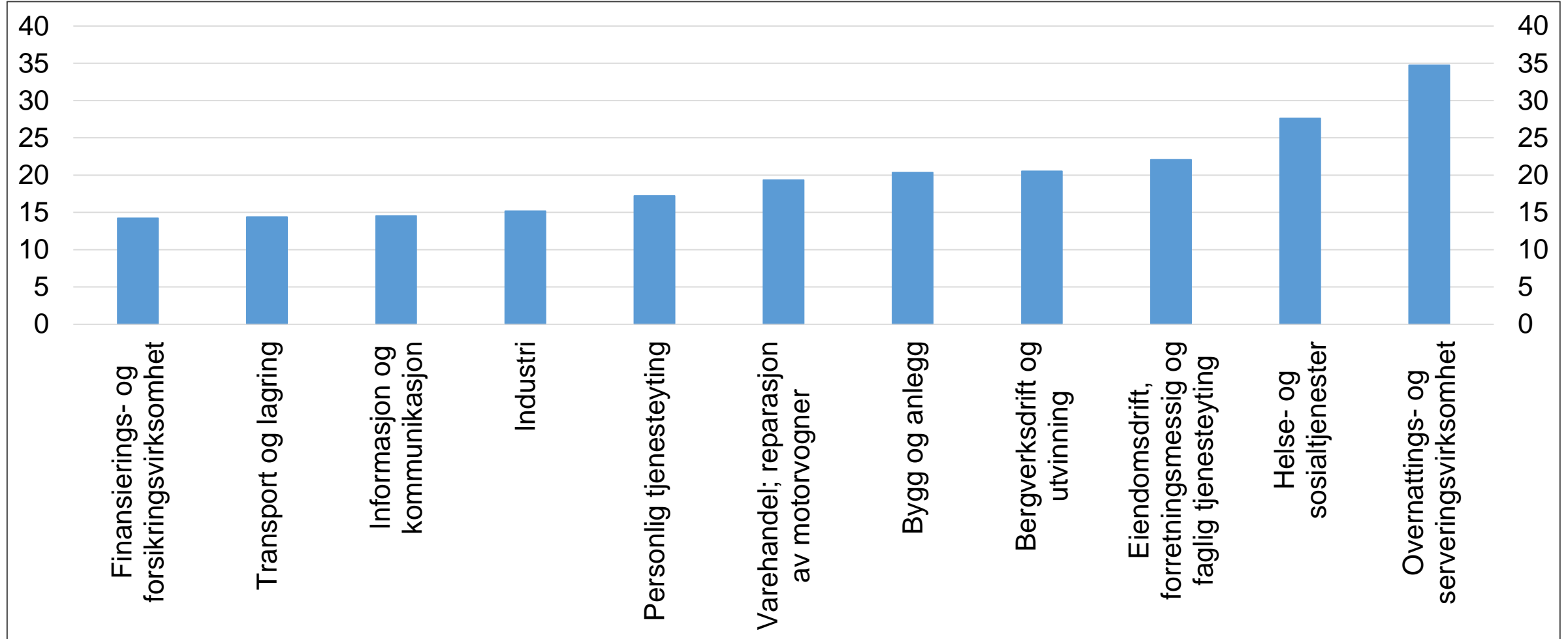
Har passert 55 år. Må passe på å fylle alle
alle krav på uttakstidspunktet.

"Kunne egentlig tenkt meg å skifte
jobb, men de har ikke AFP, så jeg må
nok bli der jeg er.
Krysser fingrene for at jeg ikke blir
syk eller arbeidsledig."

AFP's tre aldersfaser

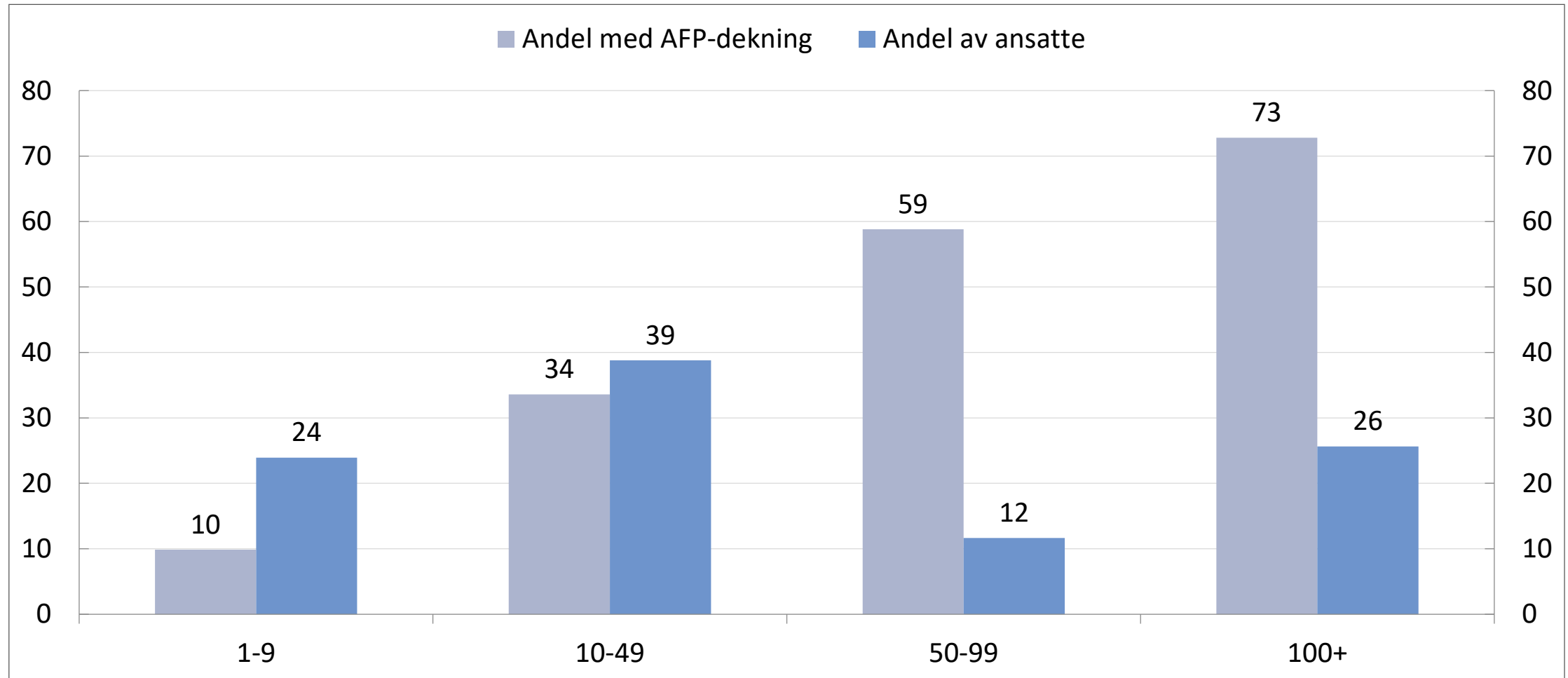
Premie i prosent av pensjonsforpliktelsene etter næring. 2016

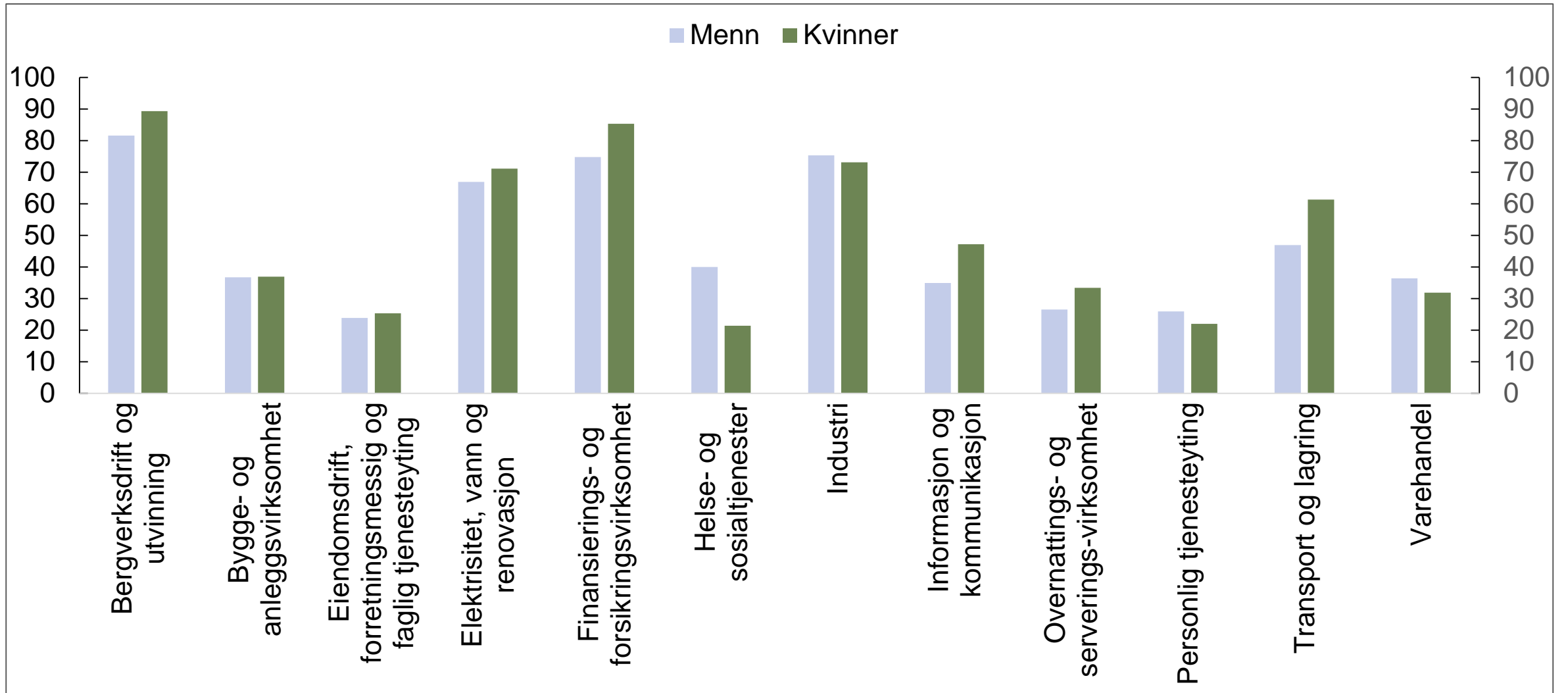
AFP – ulik syn

Andel ansatte med AFP og andel ansatte etter bedriftsstørrelse. 2016. Prosent

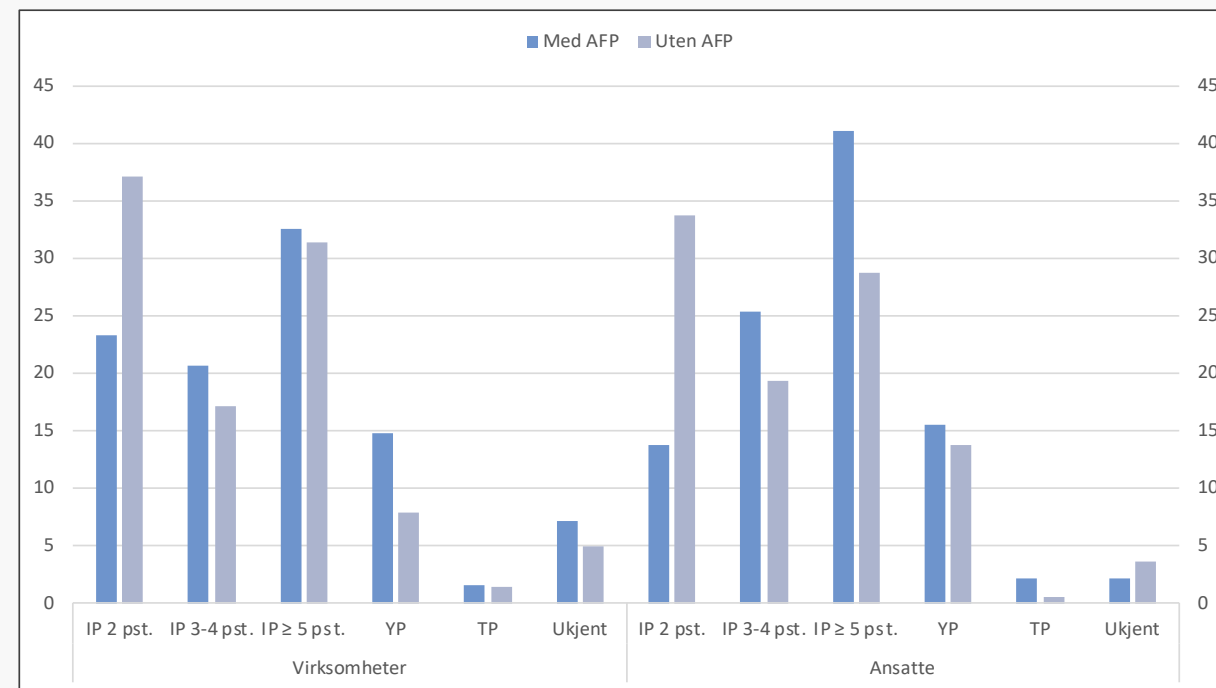
AFP-dekning i 2016 etter kjønn og næring. Prosent

... 45 prosent av lederne mente at de ansatte legger stor vekt på at ny AFP vil gi et godt, livslangt tillegg til utbetalingene fra folketrygden og tjenstepensjon, mens hele 51 prosent trodde at de ansatte legger liten vekt på hva de vil få i pensjonsutbetaling fra ny AFP. 27 prosent oppga at de trodde mange ansatte er bekymret for at AFP kan falle bort før man kan ta ut AFP, og legger derfor lite vekt på ny AFP-ordning.

...uttalte 63 prosent av lederne i AFP-bedriftene at ny AFP ikke har hatt noen betydning eller liten betydning for virksomhetens tjenstepensjonsordning...

Figur 1.1 Andel virksomheter og ansatte med ulike tjenstepensjonsordninger (innskudd med ulike innskuddssatser, ytelses- eller tjenstepensjonsordning). Prosent

Kilde: Fafo (2016)

Oppsummering

Hovedmålene med reformen er oppfylt

- Pensjonsnivået og muligheten til å gå av ved 62 år er opprettholdt
- Ansatte i AFP-bedrifter står lengre i arbeid, og bidrar til å styrke bærekraften i pensjonssystemet
- Bedriftenes og statens utbetalinger har utviklet seg omtrent som forutsatt. Men med en videreføring av dagens premie- og ytelsesnivå vil bedriftenes gjensidige forpliktelser øke
(gitt forutsetninger om lønnsvekst og avkastning)

Oppsummering

Andre erfaringer

- Noen mister ytelsen selv etter mange år i en AFP-bedrift
- Yngre verdsetter ofte AFP lavt fordi det ikke har betydning om bedriften du jobber i har AFP før ansiennitetsperioden (7 av siste 9 år før fylte 62 år)
- Stor forskjell mellom tjenestepensjon og AFP gjør det vanskelig å ta hensyn til AFP i pensjonsplanen
- AFP er viktig for kvinners mulighet til å gå av tidlig

Noen utfordringer med dagens AFP

- Konkurransavidende mellom bedrifter
- Årsak til at enkelte bedrifter ikke organiserer seg
- Forpliktelsene i ordningen og beløpet som ikke er fondert vokser kraftig
- Ikke sikret ytelse – vet ikke før ved uttak om man fyller krav
- Ingen sammenheng mellom antall år i ordningen / innbetalt premie og utbetaling
- Ulik verdsettelse blant de ansatte
- Blir ikke tillagt full vekt som pensjon
- Kan dempe mobilitet blant seniorer
- Komplisert – bedrifter og ansatte kjenner ikke regelverket

